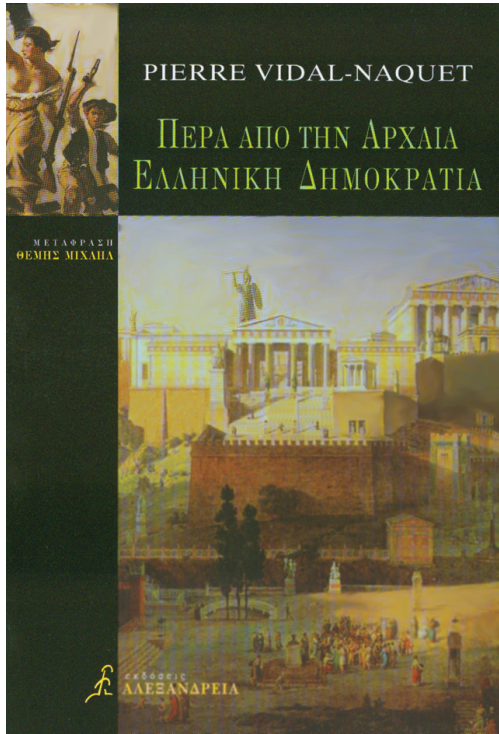

-ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ-

Πιερ Βιντάλ-Νακέ

**ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**Δοκίμια αρχαίας και
νεότερης ιστοριογραφίας

(Μετάφραση: Θέμης Μιχαήλ)

ISBN 960-221-182-2 – σχήμα 21x14 – σελ. 495
– έκδοση 1999 – τιμή 22,00 € (χωρίς ΦΠΑ)

Πέρα από την αρχαία ελληνική δημοκρατία: τίτλος που υποδηλώνει ταυτόχρονα τις διαφορετικές σκοπιές και τον κοινό προσανατολισμό αυτού του βιβλίου, το οποίο περιλαμβάνει μελέτες για τον ομηρικό και τον κρητομυκηναϊκό κόσμο, την αρχαιοελληνική οικονομία και κοινωνία, την ιστορία, τη μυθολογία και την κοινωνία των πλατωνικών διαλόγων, τη θέση της Ελλάδας στη φαντασία της αστικής και της επαναστατικής Γαλλίας ή στη σκέψη του Σατωμπριάν και του Ρενάν, τον δεσποτισμό και τον ασιατικό τρόπο παραγωγής... Η αθηναϊκή δημοκρατία, και ευρύτερα η αρχαία ελληνική πόλις, βρίσκεται στο επίκεντρο αυτών των στοχασμών, που εκκινούν όμως κάθε φορά «πέραν» αυτής.

Πέραν κοινωνικό: ο κεντρικός πυρήνας της πόλης αναδεικνύεται καθαρότερα σε αντιδιαστολή προς τις ομάδες που αποκλείει – τις γυναίκες, τους δούλους, τους ξένους. Πέραν χρονικό: η δημοκρατική πόλη καθρεφτίζεται αντιθετικά σε προγενέστερες και μεταγενέστερες, μυθολογικές ή ιστορικές, πολιτείες, από την Ατλαντίδα και την Τροία ως τη Σπάρτη και τη Ρώμη. Πέραν διανοητικό: η ελληνική δημοκρατία έγινε αναπαράσταση, πρώτα στις κριτικές των συγχρόνων της κι έπειτα στις αντιλήψεις του χριστιανισμού, στις αξίες του Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης και στις νεότερες ερμηνείες του «ελληνικού θαύματος» τον 19^ο αιώνα. Τέλος, πέραν ιστοριογραφικό: η αρχαία πόλη είναι το αντικείμενο ιστορικών λόγων που τη βλέπουν από την απόσταση της εποχής τους και μέσα από το φίλτρο των συνομιλητών που επιλέγουν (εδώ του Φίνλεϋ και του Μομιλιάνο).

Στα δοκίμια αυτά, που αναδεικνύουν την πολλαπλότητα και μαζί την ενότητα του ελληνικού κόσμου, αποτυπώνεται η πνευματική πορεία ενός από τους σημαντικότερους ιστοριογράφους και κριτικούς διανοούμενους του καιρού μας.

Τα κείμενα που απαρτίζουν αυτό το βιβλίο έχουν κοινό σημείο αναφοράς την αρχαία ελληνική δημοκρατία, αλλά ασχολούνται με ιστορικά ή μυθολογικά φαινόμενα και με ιστοριογραφικές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις που αναπτύσσονται σε αντιδιαστολή προς αυτήν.

Το πρώτο κεφάλαιο εστιάζεται σ' ένα κόσμο που μιλούσε και έγραφε τα ελληνικά, αλλά δεν γνώρισε την πόλη: τη μυκηναϊκή Ελλάδα, η οποία, μέσα από τις αρχαιολογικές ανασκαφές και την αποκρυπτογράφηση της «Γραμμικής Β», εμφανίζεται ως μια εύθραυστη εκδοχή του «ανατολικού δεσποτισμού».

Στο δεύτερο και το τρίτο κεφάλαιο, που στηρίζονται στο έργο του Μόζες Φίνλεϋ, διαχωρίζεται ο κόσμος του Ομήρου από τον ιστορικό κόσμο της μυκηναϊκής και της κλασικής εποχής, διερευνώνται δε οι οικονομικές μορφές της ελληνικής αρχαιότητας και η σχέση της δουλείας με την αθηναϊκή δημοκρατία.

Τα επόμενα τρία κεφάλαια αναφέρονται στον Πλάτωνα· το τέταρτο κεφάλαιο εξετάζει την κοινωνία που σχηματίζουν οι χαρακτήρες των έργων του, σε αντιπαράθεση με την πραγματική κοινωνία της δημοκρατικής Αθήνας· το πέμπτο, τον τρόπο με τον οποίο εκείνος χρησιμοποίησε την ιστορία και, αντιστρόφως χρησιμοποιήθηκε απ' αυτήν· και το έκτο, το μύθο της χαμένης Ατλαντίδας, μέσω του οποίου καυτηρίασε ταυτόχρονα τον αθηναϊκό ιμπεριαλισμό και τον περσικό δεσποτισμό, μύθο τον οποίο ιδιοποιήθηκαν οι νεότεροι εθνικισμοί.

Το έβδομο και το όγδοο κεφάλαιο δείχνουν πώς μια «αστική», «μπουρζουάδικη» εικόνα της Αθήνας αποτέλεσε, ήδη από τον 18^ο αιώνα, το αρχέτυπο του φιλελεύθερου και κοινοβουλευτικού κόσμου, μολονότι ορισμένοι στοχαστές, καθώς και ηγέτες της Γαλλικής Επανάστασης, ταυτίστηκαν εναλλακτικά με τη Σπάρτη και τη Ρώμη.

Το ένατο και το δέκατο κεφάλαιο εξετάζουν τη σημασία του ελληνισμού όπως εμφανίζεται στους στοχασμούς του Σατωμπριάν και του Ρενάν, σε αντιπαράθεση προς το χριστιανισμό και τον ιουδαϊσμό.

Τα δύο τελευταία κεφάλαια, γραμμένα κάτω από ιδιαίτερες περιστάσεις που διευκρινίζονται σε προεισαγωγικό σημείωμα, αναφέρονται στον ασιατικό τρόπο παραγωγής και στον ανατολικό δεσποτισμό ως έναν ακόμη τρόπο να δούμε την ελληνική δημοκρατία από αντίπερα.

Τα σημαντικά αυτά κείμενα, που πρωτογράφησαν σε διαφορετικές εποχές (από το 1963 ως το 1989) και αναδημοσιεύτηκαν σε έναν τόμο με πολλές αλλά όχι ουσιώδεις αλλαγές, επιτρέπουν στον αναγνώστη να παρακολουθήσει εν τω γίνεσθαι την πορεία της σκέψης και της έρευνας ενός μεγάλου μελετητή της αρχαιοελληνικής ιστορίας.